

167 SAYILI YERALTISULARI YASASI VE TÜZÜĞÜNE İLİŞKİN JEOLOJİ HİZMETLERİ AÇISINDAN DEĞİŞİKLİK ÖNERİLERİ

Yeraltı sularının araştırılması, kullandırılması» korunmasına yönelik bütün çalışmalar» 16.12.1960 gününden buyana yürürlükte bulunan lof sayılı Yeraltısuları Yasası ve bu yasanın 20, maddesine dayanarak hazırlanan, 20.7.1961 gün ve 5/1465 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile benimsenen "Yeraltısulan Tüzüğü" hükümlerine göre yürütülmektedir,

Yeraltısuları olanaklarımızın değerlendirilmesine ilişkin bütün çalışmaların düzenlenmesi, izlenmesi ve denetlenmesi» başka bir deyişle anılan Yasanın uygulama alanına sokulması Devlet Bu işleri Genel Müdürlüğünün yetki ve sorumluluğu altında olmaktadır,

Yasaya göre DSİ Ülke düzeyindeki tüm ova ve havzalarda yeraltı suyu etüdlerini yapmak ve etüdü tamamlanan ovaları yeraltısuyu işletmesine ağılmak üzere ilan etmekle yükümlüdür, Gerek ilan edilen sahalarda gerekse yeraltısuyu bulunan difer yerlerde her kişi ya da kurum DSİ'den izin alarak» çeşitli amaçlı su gereksinmelerini karpitamak amacıyla araştırma yapabilir veya sondajlar yaptırabilirler,

Ancak her türlü yeraltısuyu işletmesinde söz konusu ova ya da havza yeraltısuyunun rezervi üzerinde su çekilmesini engellemek ve bu amaçla çekim kuyularında verim, seviye, aralık ve sayılarının kontrollerinin yapılması ve gereken önlemlerin alınması yine DSİ Genel Müdürlüğünce sağlanır.

Ülkemizde son yıllarda yaşanan hızlı kentleşme ve hızlı nüfus artışı, içme ve kullanıma duyulan gereksinmelerin yeraltısuyundan karşılanmasını» yüzey suyu olanaklarımızın giderek yetersiz kalması nedeniyle zorunlu hale getirmektedir,

Ayrıca, tarımsal alanda da yeraltısuyunun sulama amaçlı olarak kullanılması önemli ölçüde artışlar göstermektedir.

Bu çerçeve içinde» yeraltısuları kaynaklarımızın en verimli biçimde değerlendirilmesinin büyük önem taşımakta olduğu kendiliğinden anlatılmaktadır.

Ancak, yaklaşık 21 yıldan buyana yürürlükte olan 18T sayılı Yeraltısuları Yasası ı meydana gelen sosyal ekonomik ve teknik gelişmelere uygun uygulamalar karşısında yetersiz kalmakta, bu nedenle yeraltısuları olanaklarımızın en verimli biçimde def erlenâirilmesine yönelik düzenleme ve denetimler tam anlamıyla yerine getirilememektedir.

Bu durum» anılan Yasada günün koşullarına, uygun olarak bazı değişikliklere gidilmesini gerektirmek-

tedir. Nitekim Odamızın 1167 sayılı Yeraltısuları Yasasının uygulamada yol açtığı aksaklıklar ve gerekli değişiklikler konusunda Uygulayıcı Kurum ve Kuruluşların görüşlerini almayı amaçlayan çalışması, anılan yasada def işliklere giderilmesinin zorunlu olduğu sonucunu vermiştir,

167 sayılı Yeraltısuları Yasasının, Jeoloji Mesleği çalışanlarını ilgilendiren yanlarıyla durumu şöyledir:

Yeraltısuları konusunda yeraltısuyu jeolojisi, etüdlerinin yapılması ve uygulama projelerinin hazırlanması ile bu projelerin uygulama alanına geçirilmesi, Jeoloji Mühendislerinin asıl uzmanlık ve uğraşı alanına giren bir mühendislik hizmetidir.

Buna karşın, 167 sayılı Yeraltısuları Yasasının 20, maddesi uyarınca düzenlenen Yeraltısuları Tüzüğünün 7_a ve 7_b maddelerinde belirtilen * 'Mühendis' kavramı, yeraltısuyunun araştırılması ve eldenmesi amacıyla yapılacak her çeşit arama, kullanma, iyileştirme ve değişiklik çalışmalarının mühendislik hizmeti olduğunu vurgulamakta ise de, çok geniş anlamda kullanılarak, yeraltısuyu konusunda ihtisas sahibi mühendis tanımına açıklık getirmemiştir.

Yeraltısuları etüdlerinin genellikle Jeoloji ve Uygulamalı Jeoloji bilgilerinden oluşan bir mühendislik formasyonuna sahip teknik bir eleman tarafından yapılacağı gerçeğinden hareketle, işin, Jeoloji Mühendisleri tarafından yapılması, ihtisasın gerektirdiği en doğal sonuç olduğu gibi, yeraltısuyu olanaklarının araştırılması ve değerlendirilmesi amacıyla gerekli işlerin, hangi meslek grubu tarafından yapılabileceğinin açıklığa kavuşturulması, uygulamada birçok aksaklığı gidermiş olacaktır, Yeraltısuları tüzüğünde, jeoloji mesleği çalışanları açısından, zorunlu görülen değişikliklerin yapılması amacı ile Odamız kurulduğu günden beri komisyon çalışmaları yapmış ve bu alandaki Jeoloji Mühendisinin yetki ve sorumluluklarını içeren Ora görüşü, ilgili bakanlıklardan biri olan Enerji ve Tabii kaynaklar bakanlığına, uygulayıcı kuruluş olarakta D.S.I Genel Müdürlüğüne iletilmiştir,

Yukarıda dile getirilen önerilere ek olarak, yeraltısuyu aramasına ilişkin jeolojik etüd raporları ile kuyu projelerinin ilgili meslek ihtisas odasınca onaylanmasına yasal zorunluluk getirilmesi, bir yandan Odanın üyeler üzerinde meslek denetimini sağlayacak olması, öte yandan da ülke koşullarına en uygun ve ekonomik projelerin uygulama alanına sokulmasına olanak verecek, bu dorumda da kamu yararlarının her yönüyle korunması sağlanmış olacaktır.

Bu nedenlerle 167 sayılı Yeraltıları Yasanının ve tüzüğünün günün koşullarına uygun olarak yeniden ele alınması ve zorunlu hale gelen düzenleme ve defisliklere gidilmeatnde, ülkemiz yeraltıları olanak« larımın en verimli biçimde deierlendirilebilmeBi İŞi» büyük yararlar bulunmaktadır«

Yeraltıları Şalıpnalarına ilişkin jeoloji hizmetleri ve bu hizmetlerle ilgili Jeoloji Mühendislerinin yetki ve sorumluluklarının yasa ve tüzükde yeralmasını sağlamak amacıyla 1975 yılında yapılan ilk çalışma aşağıda yeralmaktadır.

Ancak; o günden bugüne uygulamadaki defifimler

gözönüne alınarak yasa ve tüzük ile ilgili uygulamalardaki aksaklıklar, eklenmesi veya çıkarılması gereken hususlar, yeni görüş ve öneriler, Üniversite, Kamu ve Özel sektör Kuruluşlarından istenmiştir. Bu kuruluşların görüş ve önerileri peyder pey Oda'ya gelmektedir.

İTeraltıları çalışmalarında varılan yeni aşama* lar, Üniversiteler ve uygulayıcı kuruluşlardan gelen görüş ve öneriler OdaBilimsel ve Teknik Kurulu'na bağlı "Yeraltıları Jeolojisi Komisyonu" tarafından değerlendirilerek Yasa ve tüzük hakkında "Oda görüşü*" yeniden hazırlanmaktadır.

Ankara : 18.1,1975

Sayı : 76/12

Konu ; Yeraltıları Tüzüğü defigikliğı hk.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına
ANKARA

1 Ağustos 1974 gün, 74/90 sayılı yazımızla, ihtisas dalı bakımından Odamızı çok yakından ilgilendiren "Yeraltıları Tüzüğü"ntn değiştirilmesiyle ilgili bir çalışmanın, Devlet Su illeri Genel Müdürlüğünce tamamlanarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına sunuldu f u, bu Bakanlıkça da, yürütücü kuruluşlar olarak îmar ve îskân Bakanlığı ile Gıda « Tarım ve Hayvancılık Bakanlıklarından defigiklik önerisiyle ilgili Bakanlıkları görüşlerinin istendiği bildirilerek» Odamız görüşünü saptayacak özel ihtisas komisyonumuzun çalışmal rmda yararlanılmak üzere DSİ Genel Müdürlüf ünçe hazırlanan defigiklik önerisi metninin Odamıza gönderilmesi istenmişti.

Sayın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, 14 Ağustos 1974 gün, 130/142-1/1146-38346 sayılı yazılılarıyla DSt Genel Müdürlüf ünün defigiklik önerisini Odamıza göndermiş ve böylece ihtisas Odalarının çalışmalarına yardımcı olunması konusunda takdire defer bir örnek davranışta bulunmuştur*

Yeraltıları konusunda hidrojeolojik etüdlerin yapılması ve uygulama projelerinin hazırlanmasıyla, bu projelerin tatbiki, Jeoloji Mühendislerinin asıl ihtisas ve iştgal alanına giren bir mühendislik hizmeti olduğundan, Odamızca kurulan özel ihtisas komisyonunca hazırlanan ve Yönetim Kurulumuzca kabul edilen defigiklik önerisinin, gerekçesiyle birlikte, eklice sunulmasında, ülke ve meslek açısından yarar görülmüştür. Tüzüğün eksiksiz çıkarak, her türlü tatbikat aksamalarını Önlemesi konusunda Odamız, kendisinden beklenen çalışmalarını sürdürecektir.

Kamu ve ülke yararına yapılacak hizmetlerde ihtisasa dayanmanın getireceği olumlu sonuçlara Sayın Bakanlığımızın da büyük Önem vereceğinden emin bulunduğumuz için, bu hususta yapılacak bütün çalışmalara Oda olarak her türlü yardım ve katkıya daima hazır bulunduğumuzu, teşekkürlerimiz ve saygılarımızla bilgilerinize arzederiz,

T.M.M.O.B,
Jeoloji Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu

Ekleri s

- 1, Defigiklik Önerisinin gerekçesi
2. Yeraltıları Tüzüğü defigiklik önerisi